
Za profesorom

MUDr. Jaroslavom Simanom, PhD.

Pre ľudstvo je darom, ak má lekárov vzdelaných, osvietených vedou, trpezlivých, jemných, súcitných – blízkyh dokonalosti. Dňa 25. júla 2008 sme takéhoto lekára odprevadili na poslednej ceste – bol ním profesor Jaroslav Siman.

Prof. MUDr. Jaroslav Siman, PhD. sa narodil 12. októbra 1933 vo Valaskej. V roku 1960 s vyznamenaním promoval na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Už počas štúdia mu učarovala anatómia ľudského tela, ktorej venoval prvé roky svojej medicínskej dráhy a ktorá ho priviedla do laboratória experimentálnej chirurgie. Jeho snom však bola chirurgia a prvým krokom k naplneniu tohto sna bolo miesto asistenta na Klinike pediatickej chirurgie LFUK, kam nastúpil v roku 1962. Sen sa mu zmenil na doživotnú lásku – chirurgia sa stala jedným zo zmyslov jeho života. Fascinovalo ho srdce. Profesor Siman bol pri tom, keď sa rodila moderná slovenská detská kardiológia a v jej lone aj kardiouchirurgia. „Kto nediagnostikuje, nemôže ani operovať“ hovorieval jeho učiteľ profesor Ivan Šimkovic, DrSc. A tak profesor Siman takmer 40 rokov katettrizoval a operoval deti s vrodenými chybami srdca. Detská chirurgia bola „ušitá“ na mieru jemnosti jeho duše i rúk. Ťažko sa mu s ňou lúčilo, keď odchádzal ako pracovník vtedajšieho Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov (ILF) do novovzniknutého Ústavu kardiovaskulárnych chorôb v Bratislave na Partizánskej ulici, aby sa naplno venoval kardiouchirurgii vrodených chýb srdca u detí i dospelých. Tu sa v roku 1988 habilitoval v odbore chirurgia. Znovuzískanie slobody a demokracie roku 1989 úprimne vítal ako človek, ktorý nikdy nepodľahol návnadám rýchlej kariéry cestou členstva v KSČ. Nové možnosti, ktoré otvorila „zamatová“ revolúcia, nenechal nevyužitú. Bol spoluvyvímateľom koncepcie Detského kardiocentra v Bratislave, ktoré vzniklo ako plod spočiatku nenápadného projektu vlády USA s názvom „Hope“, za pomoci partnerských organizácií v americkom Bostone. Detské kardiocentrum v Bratislave ako výsledok systematickej a húževnatej práce medicínskych nadšencov prevratným spôsobom posunulo detskú kardiouchirurgiu na Slovensku na európsku úroveň. Profesor Siman tu už ako univerzitný profesor inaugurovaný roku 1997 uzavrel výchovu svojich nástupcov – kardiouchirurgov, ktorých dnes uznáva celý odborný svet. Životná ambícia profesora Simana – etablovanie kardiouchirurgie vrodených chýb srdca na Slovensku – sa stala skutočnosťou. V roku 1998 sa profesor Siman stal prednostom Kliniky detskej chirurgie – jeho profesionálna púť chirurga sa symbolicky uzatvára na vrchole inštitúcie, kde s chirurgiou začína. Tu sa mu spolu s jeho tímom v roku 2000 podarilo spektakulárne oddelenie siamských dvojčiat. Významne participoval aj na prvých slovenských transplantáciách srdca a pečene u detí. Ako chirurg s veľkou prirodzenou autoritou, morálnym kreditom a charizmou bol mnoho rokov predsedom Spoločnej odbornej komisie pre obhajoby doktorandských prác v chirurgii, funkcionárom a čestným členom viacerých odborných medicínskych organizácií doma i v zahraničí. Obsiahla bola aj jeho publikačná a prednášková činnosť. Bol držiteľom mnohých významných ocenení. Získal najvyššie rezortné vyznamenanie Ministerstva zdravotníctva SR, Krištáľové krídlo za celoživotné dielo, cenu za Humanitný čin roka, Zlaté medaily Univerzity Komenského, Lekárskej fakulty Univerzity Komenského, Slovenskej lekárskej spoločnosti a z rúk prezidenta SR prevzal aj vysoké štátne vyznamenanie Rad L. Štúra I. stupňa.

prof. MUDr. Jaroslav Siman, PhD.

Na sklonku roka 2007 profesorovi Simanovi udelili na pôde Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre cenu lekára, literáta a humanistu Dr. Pavla Straussa. Náš zosnulý kolega a priateľ ma vtedy vysoko poctil svojou prosbou, aby som pri tejto príležitosti predniesol laudáciu. Túto poctu som chápal ako výnimočnú príležitosť na úprimné vyjadrenie úcty a obdivu profesorovi Simanovi, ktorý mohol byť vekovo mojim otcom. Moje v závere laudácie úpenlivo vyslovené pranie zdravia a mnohých slnečných dní ostalo, žiaľ, nevyслуšané. Po dlhej a ťažkej, statočne znášanej chorobe dňa 19. júla 2008 Jarko Siman skonal. Jeho odchod je bolestnou stratou pre slovenskú medicínsku komunitu, pre celú slovenskú spoločnosť. Slovensko stratilo významnú osobnosť.

Osobnosť tvorí. Tvorí dobro a hodnoty pre všetkých. Osobitne ak ide o lekára. Dobro sa však nerodí ako dar. Je to akt vôle, vyžadujúci silnú vnútornú energiu. Dobro je úsilie, práca, zápas. Profesor Siman viedol tento zápas neúnavne, do posledných chvíľ života.

Rozsah i obsah tvorivosti profesora Simana sú obdivuhodné. Pred piatimi rokmi – pri jeho 70-ke – jeho dlhoročný kolega, súputník a blízky priateľ profesor Pekarovič povedal: „Má nesmierne široký chirurgický záber, aký doteraz nemal nikto z nás. Sám o sebe však hovorí, že jeho profesionálny život je naplnený srdcovou chirurgiou“. Bol pred 40 rokmi pritom, keď sa na Slovensku rodila. Operoval dospelých, ale najmä operoval deti. Jeho vynikajúce chirurgické výkony – osobitne, keď korigoval chyby matky Prírody – vedeli nadchnúť celé tímy expertov, právom zaujali pozornosť našej spoločnosti, našli ohlas v zahraničí a boli po zásluhy aj najvyššie oceňované. Úspešné oddelenie siamských dvojčiat v sérii najnáročnejších operácií považoval za najvyššiu skúšku chirurgickej všestrannosti a disciplíny seba samého i tímu jeho spolupracovníkov.

Keď hovoríme o tvorivosti, treba osobitne spomenúť významný vydavateľský čin – reprezentatívne dielo „Princípy chirurgie“, ktorého bol profesor Siman priekopníkom, spoluautorom a hlavným editorom a ktoré naplnilo posledné roky jeho života. Toto dielo nie je výnimočné len svojím medicínskym záberom a hĺbkou, ale aj tým, že do neho integroval princípy psychológie vzťahu lekára a pacienta, podnety, ako tento krehký dôverný vzťah budovať a kultivovať. Podnety, ktoré sú hlbokou reflexiou jeho celoživotnej filozofie a skúseností o kultúre tohto vzťahu. Ponúka ich

---

všetkým aktívnym i nastávajúcím lekárom, záleží na nás, aby sme z nich čerpali.

Veľké činy a výkony osobností sa rodia z bohatých zásob osobných kvalít. Stoja na nepretržitej sebakultivácii profesnej i duchovnej. Vo svojich brilantných esejách o medicíne, lekároch, pacientoch – napísaných s pokorou a múdrosťou – profesor Siman zdôrazňuje: „*Chirurgia, to nie je len technika, len zručnosť, skúsenosť. To je predovšetkým strasti- i láskyplná cesta k duši človeka – pacienta, cesta ku vzájomnej dôvere, od ktorej často všetko záleží*“. Mal neustále veľkú ambíciu – opäť citujem: „*aby pacient v jeho očiach vždy videl nádej, že s pomocou Božou bude žiť*“. Takýto postoj je prejavom skutočnej lásky, jediného princípu, ktorý má silu uzdravovať

nielen individuálneho pacienta, ale zachrániť aj náš svet. Filozof Erich Fromm hovorí, že princíp lásky pozostáva zo štyroch elementov: starostlivosť, zodpovednosť, rešpekt a poznanie. Tento princíp musí mať svoj domov aj v našich nemocniciach a lekárskech ordináciách. To je veľké humanitné poslanstvo lekára Jaroslava Simana.

Profesor Siman odišiel, no zostáva medzi nami. Lebo veľké činy a osobnosti zostávajú žiaríť i v budúcnosti. Slovensko ich dnes potrebuje viac ako kedykoľvek predtým. Česť jeho pamiatke, nech mu je milovaná slovenská zem ľahká!

Robert Hatala